

Eyuf 8

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TERMIZ IQTISODIYOT VA SERVIS UNIVERSITETI

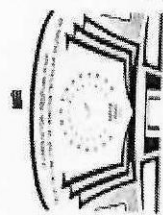

IQTISODIYOT VA SERVIS UNIVERSITETI "QILAYMAN"
A. Esanov
2024 yil "30" avgust

IQTISODIYOT NAZARIYASI
FANI BO'YICHA
SILLABUS
(Kunduzgi ta'lim shakli uchun)

- Bilim sohasi: 400000 – Biznes, boshqaruv va huquq
Ta'lim sohasi: 410000 - Biznes va boshqarish
Ta'lim yo'nalishi: 61010100- Turizm va mehmondo'stlik

TERMIZ – 2024

Modul / FAN SILLABUSI

Iqtisodiyot va axborot texnologiyalari fakulteti
61010100-Turizm va mehmondo'stlik

Fan nomi:	Iqtisodiyot nazariyasi
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	IQN11210
Yil:	1
Semestr:	1
Ta'lim shakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	120
Ma'ruza	30
Amaliy mashg'ulotlar	30
Laboratoriya ishi	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	60
Kredit miqdori:	4
Baxolash shakli:	Yozma
Fan tili:	O'zbek
Fan maqsadi (FM)	
FM1	Fanni o'qitishdan maqsad - talabalarga iqtisodiy bilimlarning nazariy asoslari, iqtisodiyotdagi asosiy tushuncha va kategoriyalarni, iqtisodiy qonunlar va prinsiplarni o'rgatish hamda amaliyotda ularni qo'llay olish xususiyatini shakllantirish, ongji qarorlar qabul qilishga yordam berishdan iborat. Fanning vazifasi - nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar, qonunlar va kategoriyalar mazmun-mohiyatini o'rgatish, ularga nisbatan shaxsiy munosabatlarni shakllantirish orqali iqtisodiy muammolarni yechish yo'llarini topa olish qobiliyatlarini shakllantirish.
1	Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar
2	Iqtisodiy bilim asoslari
3	Matematika
	Iqtisodiy ta'limotlar tarixi

Ta'lim natijalari (TN)

Bilimlar jihatidan

TN 1	Talabalar ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotning umumiy asoslari, bosqichlarning o'zgarish sabablari va oqibatlari, iqtisodiy qonunlar va kategoriyalar iqtisodiyotning asosiy tushunchalarini (talab, taklif, raqobat, narx belgilash) to'g'risida to'g'risida tasavvur va bilimga ega bo'lishadi va ularni real iqtisodiy jarayonlarda qo'llay olishadi;
TN 2	Iqtisodiy tizimlarning turlari, jumladan bozor iqtisodiyoti, aralash iqtisodiyot va davlat boshqaruvining turli modellari, ishlab chiqarish jarayoni, foyda, xarajatlar, mehnat bozori va mulkchilik haqida bilimlarga ega bo'lishadi.
TN 3	Talabalar yalpi ichki mahsulot (YaIM), yalpi talab va yalpi taklif, investitsiyalar va iqtisodiy o'sish kabi makroiqtisodiy ko'rsatkichlarni, moliya tizimi, davlatning iqtisodiy o'rni, pul-kredit siyosati va bank tizimining makroiqtisodiy barqarorlikka ta'sirini tushunadilar va ularni baholash usullarini o'rganadilar.
TN 4	Talabalar xalqaro iqtisodiy integratsiya, savdo va valyuta ayirboshlash tizimlari, hamda ularning milliy iqtisodiyotlarga ta'sirini tahlil qiladilar.
Ko'nikmalar jihatidan:	
TN 5	Iqtisodiyot asoslarini, milliy iqtisodiyotning amal qilishi va rivojlanish qonuniyatlarini; makroiqtisodiy darajadagi vaziyatlarni iqtisodiy jarayonlarning amal qilish ko'nikmalariga ega bo'lishi;
TN 6	Iqtisodiy hodisa va jarayonlarni tahlil qilish usullarini bilgan holda samarali qo'llash; iqtisodiy muammolar bo'yicha yechimlar qabul qilish malakasiga ega bo'lishi, kerak.
TN 7	Ilmiy-uslubiy adabiyotlar bilan ishlash malakalariga ega bo'lishi lozim; mustaqil ishlash, o'z-o'zini tashkil etish va o'z-o'zini tarbiyalash ko'nikmalariga ega bo'lishi lozim.

Fan mazmuni

Mashg'ulotlar shakli: Maruza (M)	
I-semester	
M 1	Iqtisodiyotga kirish
M 2	Iqtisodiyot nazariyasi fanining predmeti va o'rganish usullari
M 3	Ishlab chiqarish jarayoni, uning natijalari va samaradorligi
M 4	Iqtisodiy tizim modellari
M 5	Mulkchilik shakllari va mulkchilik munosabatlari.
M 6	Tovar-pul munosabatlari
M 7	Bozor iqtisodiyotining mazmuni va uning amal qilishi

M 8	Bozor iqtisodiyotiga o'tish davri va uning O'zbekistondagi xususiyatlari
M 9	Talab va taklif nazariyasi, bozor muvozanati
M 10	Mukammal bozorda raqobat va monopoliya
M 11	Narxning mohiyati va uning shakllanishi.
M 12	Tadbirkorlik faoliyati va tadbirkorlik kapitali
M 13	Ishlab chiqarish xarajatlari va foydasi
M 14	Ish haqi va mehnat munosabatlari
M 15	Agrar munosabatlar va agrobiznes

Fan mazmuni

Maslg'ulotlar shakli: Amaliy (A)	
I-semester	
A 1	Iqtisodiy fanlarning rivojlanish tarixi
A 2	Iqtisodiyot nazariyasi fanining predmeti va o'rganish usullari.
A 3	Ishlab chiqarish jarayoni, uning natijalari va samaradorligi
A 4	Iqtisodiy tizim modellari
A 5	Mulkchilik shakllari va mulkchilik munosabatlari.
A 6	Tovar-pul munosabatlari
A 7	Bozor iqtisodiyotining mazmuni va uning amal qilishi
A 8	Bozor iqtisodiyotiga o'tish davri va uning O'zbekistondagi xususiyatlari
A 9	Talab va taklif nazariyasi, bozor muvozanati
A 10	Mukammal bozorda raqobat va monopoliya.
A 11	Narxning mohiyati va uning shakllanishi.
A 12	Tadbirkorlik faoliyati va tadbirkorlik kapitali
A 13	Ishlab chiqarish xarajatlari va foydasi
A 14	Ish haqi va mehnat munosabatlari
A 15	Agrar munosabatlar va agrobiznes

№	Mustaqil ta'lim mavzulari nomi	Ajratilgan soatlar
1	amaliy mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rish, uyga vazifalarni bajarish, o'zlashtirish	20
2	mavzular bo'yicha test, krasvord tayyorlash	8
3	mavzularni o'quv adabiyotlari yordamida mustaqil o'zlashtirish	10
4	ilmiy maqola va tezislarni tayyorlash	10
5	Berilgan mustaqil ta'lim mavzulariga oid taqdimotlar tayyorlash	12
Jami:		60

O'quv - uslubiy bo'lim boshlig'i: Z.Turayev

Fakultet dekani: Sh.Yarmatov

Kafedra mudiri: T.Mamadjanova

Tuzuvchi: B.Erdanayev

ON ballar (30 ball) konvertatsiyasi.

baho	Ball	o'zlashtirish
"5"	27-30	90-100%
"4"	21-26	70-89,9%
"3"	18-20	60-69,9%
"2"	17	0-59,9%

YaN ballar(50 ball) konvertatsiyasi

baho	ball	o'zlashtirish
"5"baho	45-50	90-100%
"4"baho	35-44	70-89,9%
"3"baho	30-34	60-69,9%
"2"baho	29	0-59,9%

Talabalar o'zlashtirishini baholash tizimlarini qiyosiy taqqoslash

JADVALI

"5"baholik tizimi	Yevropa kredit transfer tizimi (ECTS-Europen Credit Transfer System)	"100" ballik shkala (%)
"5"(a lo)	"A"	90 — 100
"4"(yaxshi)	"B"	70 — 89,9
	"C"	
"3"(qoniqarli)	"D"	60 — 69,9
	"E"	
"2"(qoniqarsiz)	"FX"	0 — 59,9
	"F"	

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Muallif:	B.A.Erdanayev
E-mail:	erdanayevbunyod@gmail.com
Tashkilot	Termiz iqtisodiyot va servis universiteti
Taqrizchilar	Xatamov O.Q. – Termiz davlat universiteti Kompyuter va dasturiy injenering kafedrasini mudiri, i.f.d., professor. Abdulxaeva G.M. – Termiz davlat universiteti Turizm va mehmonxona xo'jaligi kafedrasini mudiri, i.f.f.d., dotsent.

Mazkur sillabus universitet o'quv uslubiy Kengashining 2024 yil 30-avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayonnomasi bilan tasdiqlangan.

Mazkur sillabus "Iqtisodiyot" kafedrasining 2024 yil 28-avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayonnomasi bilan maqullangan.

Asosiy adabiyotlar	
1	H. Mamedov, N. Muminov, A. Umarov, A. Ismailov. Iqtisodiyot nazariyasi Darslik. - T. "Bookman print" 2022. 537 b.
2	Sh. Shodmonov, M. Rahmatov Iqtisodiyot nazariyasi Darslik. - T. Zamin Nashr, 2021. - 856 bet.
3	Z. Gaibnazarova, Sh. Isamuxametov. Iqtisodiyot nazariyasi. (Darslik) - T.: "Innovatsion rivojlanish nashriyot- matbaa uyi", 2020. 526 b.
4	Xodiyev B.Yu., Shodmonov Sh.Sh. Iqtisodiyot nazariyasi Darslik. - T. Barkamol fayz-media, 2017. - 783 bet.
Qo'shimcha adabiyotlar	
1	Tursunov A.M. Iqtisodiyot nazariyasi. O'quv qo'llanma. T.: «Ilm ziyo zakovat», 2024. -375
2	Iminova.A.N., Shuhratov.Sh.M, Bababekova.B.N, Muhammadaliev B.N. Iqtisodiyot nazariyasi. O'quv qo'llanma. T. Muhammad Al-Xorazmiy nomidagi TATU Nurafshon filiali/- 2021.-224 b
3	R. Glenn Hubbard, A. Patrisk O'Brian. Essentials of Economics. 6th edition. Pearson. New York. 2019
4	Экономическая теория: учебник / С.С. Носова — 4-е изд., степ. - Москва: КНОРУС, 2017. - 792. с.
Axborot manbaalari	
1	www.lex.uz – O'zb. Resp-si Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi
2	www.gov.uz - O'zbekiston respublikasi hukumat portali
3	www.tradingeconomics.com – экономические показатели
4	www.unilibrary.uz

TALABALAR BILIMINI VAHOLASH TARTIBI

Reytingni baholash turlari	Mak-simal ball	Bajariladigan topshiriqlar	Topshiriqlarni bajarilish muddati*
Joriy nazorat, shundan	20	O'quv jarayonining jadvali bo'yicha	jadvali bo'yicha
Dars mashg'ulotlari dagi ishtiroki	8	Talabning dars jadvaliga muvofiq ma'ruza, seminar, amaliy mashg'ulot, laboratoriya mashg'ulotlarida ishtirok etishi. Talabning dars mashg'ulotlariga ishtirok etishlari majburiy hisoblanadi va talabning dars mashg'ulotlariga ishtiroki rag'batlantiriladi.	Fanning dars jadvalidagi auditoriya vaqtiga mos holda
Amaliy mashg'ulotlar	12	Fanning xususiyatidan kelib chiqqan holda amaliy mashg'ulotlarda og'zaki so'rov, test	Fanning dars jadvalidagi

agi faolligi Shu jumladan mustaqil ta'lim ishlari boyicha topshiriqlar	o'tkazish, subbat, nazorat ishi, kollokvium, keys stadi, kazus yoki fabula vaziyatli topshiriqlar, loyiha, uy vazifalarini bajarishi, Talabalar mustaqil ishlari bo'yicha muammoli vaziyatlar bo'yicha muzokaralarida faol ishtirok etishi talab etiladi	auditoriya vaqtiga mos holda
Oraliq nazorat, shundan	30 Tasdiqlangan jadval asosida	jadvali bo'yicha
Oraliq nazorat, shundan	30 Tasdiqlangan jadval asosida test (kamida 30 ta tasi/yozma/og'zaki (kamida 3 ta savol) nazorati o'tkaziladi. Nazorat savollarining 60 % talabalar mustaqil ta'lim doirasida o'zlashtiriladigan mavzulardan iborat bo'ladi.	Dars hajmining 60-80% ni o'tgandan so'ng
Yakuniy nazorat	50 Tasdiqlangan jadval asosida	O'quv bo'limi tomonidan tasdiqlangan muddatlarda
Yakuniy nazorat	50 Tasdiqlangan jadval asosida yozma ish (kamida 5 ta savol)/ test (kamida 50 ta) shaklida o'tkaziladi. Nazorat savollarining 60 % talabalar mustaqil ta'lim doirasida o'zlashtirilgan mavzulardan iborat bo'ladi.	O'quv bo'limi va dekanat tomonidan tasdiqlangan muddatlarda
Jami	100	

**Talabning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichlari nazorat qilishda
quydagi mezonlar tavsiya etiladi:**

- a) 5 baho olish uchun talabning bilim darajasi quydagilarga javob berishi lozim:**
- Fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritish.
 - Fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymas.
 - Fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy mohiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa.
 - Fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa.
 - Berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa.
 - Konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa.
 - Fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa.
- b) 4 baho olish uchun talabning bilim darajasi quydagilarga javob berishi lozim:**

- Fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymas.
 - Fanning mazmunini amaliy axamiyatini tushungan bo'lsa.
 - Fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa.
 - Fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa.
 - Fan bo'yicha konspektni puxta shakllantirgan bo'lsa.
 - Fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa.
 - Fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.
 - Fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.
- c) 3 baho olish uchun talabning bilim darajasi quydagilarga javob berishi lozim:**
- Fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa.
 - Fandagi mavzularni tor doiraga yoritib bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'ysa.
 - Bayon qilish ravon bo'lmasa.
 - Fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa.
 - Fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

d) Quyidagi hollarda talabning bilim darajasi qoniqsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- Fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rilgan bo'lsa.
- Fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa.
- Fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olinganligi sezilib tursa.
- Fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa.
- Fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa.
- Fanni bilmasa:

Talabning semestr davomida fan bo'yicha to'plagan umumiy balli har bir nazorat turidan belgilangan qoidalariga muvofiq quyidagi formula orqali hisoblanadi:

$$YaB = DI + JN + ON + YaN$$

bu yerda: DI – dars mashg'ulotlaridagi ishtirok; JN – joriy nazorat; ON – oraliq nazorat; YaN – yakuniy nazorat.

Estatma: dars mashg'ulotlaridagi ishtiroki, joriy nazorat va oraliq nazoratlar uchun ajratilgan jami ballar (50 ball)ning kamida 60 foizini to'play olmagun talabning yakuniy nazoratga kirishiga ruxsat berilmaydi.

JN ballar (20ball) konvertatsiyasi

baho	ball	O'zlashtirish
"5"	18-20	90-100%
"4"	14-17	70-89,9%
"3"	12-13	60-69,9%
"2"	11	0-59,9%